

Empiricus utvärdering ab ☺☺☺
onsdag den 23 juni 2010

Lysa- projektet

Livskompetens och Yrkesutbildning i Samverkan för Arbete
Juni 2008 – juli 2010

1 Inledning

Föreliggande sammanfattande slutrapport fokuserar på resultat och förväntade effekter av LYSA - projektet, Livskompetens och Yrkesutbildning i Samverkan för Arbete. För utförligare beskrivning av projektet, genomförande och process se Slutrapport_1 respektive Slutrapport_2 (ej process).

Projektet ägs av Vårgårda kommun och delfinansieras av Europeiska socialfonden, ESF-rådet.

Slutrapportens redovisning avser höstterminen 2008, vårterminen 2009, höstterminen 2009 och vårterminen 2010.

Uppföljning och utvärdering genomförs av Empiricus Utvärdering AB och leds av fil. lic. Göran Åkermo. Empiricus ansvarar för beskrivningar och slutsatser som lämnas i rapporten.

Uddevalla onsdag den 23 juni 2010

2 Sammanfattning

BAKGRUND

LYSA, Livskompetens och Yrkesutbildning i Samverkan för Arbete, är ett brett samverkansprojekt som ägs av Vårgårda kommun. Övriga samverkande kommuner är Ale, Herrljunga, Ulricehamn, Kungälv, Lilla Edet, Stenungsund och Tjörn. Projektet genomfördes under perioden 2008-06-23 – 2010-06-30 och har delfinansierats av Europeiska Socialfonden, Svenska ESF-rådet. Övriga finansiärer var de deltagande kommunerna och CSN. Projektet omslöt ca 25 miljoner SEK.

Projektets målgrupp var i första hand helt arbetslösa sedan minst ett år med särskilt fokus på personer med utländsk bakgrund samt personer med ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen eller introduktionsersättning enligt lag om introduktionsersättning för flyktingar och vissa andra utlänningar. Projektet riktade sig både till dem som saknade yrkesvana och till dem som hade en bakgrund i hantverks- och serviceyrken och som trots ett antal år i Sverige haft det svårt att nå en funktionell nivå på sin svenska och inte fått en förankring i arbetslivet.

FÖRUTSÄTTNINGAR

Traditionella yrkesutbildningar är ofta övervägande teoretiska, i bästa fall med inslag av praktik. Att lära yrkesteorin från kurslitteratur skrivna på ett språk som man inte behärskar är svårt. Många nyanlända har efter SFI fastnat i en rundgång mellan arbetslöshet, åtgärd och försörjningsstöd på grund av bristen på lämplig yrkesutbildning.

Samtidigt efterfrågar arbetsmarknaden personer som efter utbildning och praktisk arbetslivserfarenhet är anställningsklara.

Utbildning på en arbetsplats öppnar vägen för deltagarna att komma in på arbetsmarknaden, då denne under utbildningstiden kan få en dokumenterad yrkesutbildning på gymnasienivå och samtidigt skapa sig ett kontaktnät som underlättar inträde på arbetsmarknaden.

LYSA-MODELLEN

LYSA-modellen tar vara på den utbildningsresurs som finns i arbetslivet och kombinerar den med en struktur för yrkesteoriskt lärande på distans.

Modellen bygger på följande inslag:

- småskalighet, 2 – 4 deltagare per kommun, ca 25 per utbildning
- behovsriktade yrkesområden lämpliga för lärande i arbetslivet
- trepartssamtal lärare deltagare – handledare knyter ihop yrkesteorin och färdighetsträning
- yrkesteorin ges via videokonferens med språkstöd 1 – 2 dagar per vecka
- färdighetsträning med handledning 3 – 4 dagar per vecka på arbetsplatser i hemkommunen

3 Utfall och Resultat

UTFALL

Utbildningar har genomförts inom bageri, handel, lokalvård, personlig assistent samt restaurang och storkök. I lokalvård har tre utbildningsomgångar genomförts och i de övriga fyra har två omgångar genomförts.

Av de 258 deltagarna genomförde 88 % sina utbildningar.

RESULTAT

Fyra av fem deltagare får arbete eller studerar vidare sex månader efter utbildningens slut. Andelen som väljer att studera vidare är relativt hög vilket till stor del förklaras av det ogynnsamma arbetsmarknadsläget tillsammans med deltagarnas utsatthet i detta avseende. De yrken som utbildningarna leder till karaktäriseras i hög grad också av timanställningar och andra former av korttidsanställningar.

- LYSA-projektets deltagare befinner sig efter utbildningen betydligt närmare den reguljära arbetsmarknaden och motivationen för vidare studier i fram för allt det svenska språket har ökat
- Arbetsplatsförlagd utbildning har givit mycket goda utbildningseffekter
- Arbetsplatsförlagd utbildning har visat sig vara en effektiv metod för att öka deltagarnas anställningsbarhet
- Deltagarna har över lag givit mycket goda omdömen med avseende på projektets metod, de teoretiska utbildningarna och praktik-/utbildningsplatserna.
- Såväl handledare som språkstödjare värderas högt av deltagarna
- Deltagarna uppger att yrkesutbildningen och praktik-/utbildningsplatserna upplevs som viktig för att utveckla sina kunskaper i det svenska språket
- Deltagarna uppger att yrkesutbildningen och praktik-/utbildningsplatserna upplevs som viktig för den fortsatta yrkeskarriären

4 Förväntade samhällseffekter

Integration 😊

Mot bakgrund av projektets resultat samt kommentarer och enkätsvar från deltagare kan det konstateras att projektets koncept är ett verksamt verktyg för integration på arbets- och utbildningsmarknaden. Det bör också noteras att projektmodellen ger en ökad insikt i och förståelse för hur den svenska arbetsmarknaden fungerar samtidigt som deltagarens närvaro också skapar en ökad förståelse för invandrarens förutsättningar i samhället. Utbildningsplatserna och den teoretiska utbildningen har enligt deltagare, handledare och språkstöd inneburit att deltagarna utvecklat sina språkkunskaper och förmåga att kommunicera på det svenska språket. Projektet har också i många fall, fram för allt för kvinnor, inneburit att social isolering brutits.

Jämställdhet 😊

Projektet har inte lyckats förändra traditionella val av utbildning eller yrke, vilket inte heller projektet syftat till. Det kan dock noteras ett antal andra positiva effekter för deltagarna i projektet. Projektet har i flera fall inneburit att könsmonster brutits i familjen. En viktig aspekt av projektet är att tre av fyra deltagare varit kvinnor vilket inneburit att dessa kvinnor erbjudits en möjlighet till språkutveckling, social delaktighet och inträde på den svenska arbetsmarknaden.

Regional utveckling 😊

Projektets bidrag till målen för regional utveckling, Regional konkurrenskraft och Sysselsättning, är marginell åtminstone på kort sikt. Om projektets modell för arbetsplatsförlagd utbildning och samverkan mellan mindre kommuner kan absorberas/integreras i befintliga verksamheter skulle det på sikt innebära en bra investering i humankapital, främja kunskapssamhället, öka anpassningsförmågan hos arbetstagare och företag samt bidra till att utveckla en arbetsmarknad för alla.

Arbetskraftsförsörjning och tillväxt 😊

Projektets bidrag till arbetskraftsförsörjning och tillväxt är marginell åtminstone på kort sikt framför allt beroende på den rådande situationen på arbetsmarknaden. Om projektets modell för arbetsplatsförlagd utbildning och samverkan mellan mindre kommuner kan absorberas/integreras i befintliga verksamheter skulle det på sikt innebära ett avsevärt tillskott med avseende på arbetskraftsförsörjning och därmed i förlängningen, regional tillväxt.

Ökad anställningsbarhet 😊

För deltagarna har utbildningen och det utökade kontaktnätet genom Lysa-projektet inneburit att de nu står betydligt närmare både arbetsmarknaden och det reguljära utbildningssystemet. För regionen torde konceptet vara en väsentlig framgångsfaktor för att öka anställningsbarheten i målgruppen.

Övergången från SFI till arbetslivet 😊

Projektets metod har visat sig vara en effektiv övergång från SFI till arbetsmarknaden. Tiden från det att en individ får ett permanent uppehållstillstånd till att man är etablerad på arbets- eller utbildningsmarknaderna skulle kortas avsevärt genom att använda LYSA modellen.

Strategiskt påverkansarbete 😊

Modellen är ett verkningsfullt sätt att medvetandegöra näringslivet om den sociala integrationens möjlighet för tillgång till dold arbetskraft. Vidare har projektet tydliggjort modellens replikerbarhet och skalbarhet och därmed visat på möjligheten för liknande utbildningskluster att genomföra metoden inom ramen för reguljära verksamheter. Genom spridning och påverkan möjliggörs absorbering och integrering av goda exempel och lärdomar i befintliga utbildningssystem.

Lärande miljö 😊

Projektet har främjat Lärande miljö genom organisatoriska strukturer som innebär en effektiv kommunikation mellan projektets strategiska, operativa nivåer och övriga

intressenter. Inom ramen för projektet har utbildningsmodellen utvecklats med syftet att underlätta lärandet för målgruppen och att få en god undervisningsmiljö. Projektet har vidareutvecklat modellen för utbildning på arbetsplats, bl.a. genom förtydliganden av handledarnas och språkstödjarnas roller.

Innovativ verksamhet 😊

Projektet har främjat Innovativ verksamhet genom att modellens kombination av yrkesutbildning med språkstöd har stärkts och vidareutvecklats. Projektet har genom exempel skapat möjligheter till småskalig yrkesutbildning i regionen och tagit till vara den utbildningsresurs som finns i arbetslivet med mycket goda utbildningseffekter.

Samverkan 😊

Projektet har framför allt främjat samverkan genom att skapa ett nätverk av nyckelpersoner och organisationer i de deltagande kommunerna samt i andra kommuner i Västra Götaland.

Vidareutvecklat interkommunal samverkan inom områdena arbetsplatsförlagd yrkesutbildning och språkutbildning för invandrare och genom exempel visat på positiva effekter av samverkan mellan mindre kommuner med avseende på utbildningsutbud tillgång till kvalificerade yrkeslärare samt kostnadseffektiv utbildning.

Projektet har genererat ett flertal goda exempel på samverkan, både mellan kommuner och mellan olika organisationer.